

Kotityöntekijöitä koskeva ILO:n yleissopimus ja suositus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. toukokuuta 2011 ehdotetusta kotityöntekijöitä koskevasta ILO:n yleissopimuksesta ja suosituksesta

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komissiolle 24. helmikuuta 2011 esitetyn kysymyksen kotityöntekijöitä koskevasta ILO:n yleissopimuksesta (O-000092/2011 – B7-0305/2011),
- ottaa huomioon 23. maaliskuuta 2006 antamansa päätöslauselman väestörakenteen muutokseen vastaamisesta ja sukupolvien välisestä solidaarisuudesta¹,
- ottaa huomioon 15. tammikuuta 2008 antamansa päätöslauselman yhteisön työterveys- ja työturvallisuusstrategiasta vuosiksi 2007–2012²,
- ottaa huomioon 19. lokakuuta 2010 antamansa päätöslauselman epävarmassa asemassa olevista naistryöntekijöistä³,
- ottaa huomioon 20. lokakuuta 2010 antamansa päätöslauselman vähimmäistulon asemasta köyhyyden torjunnassa ja osallistavan yhteiskunnan edistämisessä Euroopassa⁴,
- ottaa huomioon 6. heinäkuuta 2010 antamansa päätöslauselman epätyypillisistä työsuhteista, turvatusta työurasta, joustoturvasta ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun uusista muodoista⁵,
- ottaa huomioon toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12. kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY (puitedirektiivi)⁶ ja sen tytärdirektiivit,
- ottaa huomioon komission 24. toukokuuta 2006 antaman tiedonannon "Ihmisarvoista työtä kaikille – Yhteisön osallistuminen ihmisarvoisen työn toimintaohjelman maailmanlaajuiseen täytäntöönpanoon" (KOM(2006)0249) ja 23. toukokuuta 2007 antamansa päätöslauselman ihmisarvoisesta työstä kaikille⁷,
- ottaa huomioon ILO:n raportit IV(1) ja IV(2), joissa käsiteltiin kotityöntekijöiden ihmisarvoista työtä ja jotka laadittiin kesäkuussa 2010 pidettyä Kansainvälisen työkonferenssin 99. istuntoa varten, ja raportit IV(1) (tai nk. ruskea raportti) ja IV(2) (tai

¹ EUVL C 292 E, 1.12.2006, s. 131.

² EUVL C 41 E, 19.2.2009, s. 14.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0365.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0375.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0263.

⁶ EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁷ EUVL C 102 E, 24.4.2008, s. 321.

nk. sininen raportti), joissa käsiteltiin kotityöntekijöiden ihmisarvoista työtä ja jotka laadittiin kesäkuussa 2011 pidettyä Kansainvälisen työkonferenssin 100. istuntoa varten,

- ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon kotityön ammatillistamisesta¹,
 - ottaa huomioon yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi (ECHR) ja erityisesti sen 4 artiklan 1 kohdan, jossa kielletään orjuus ja orjuuden kaltainen pakkotyö, sekä sen 14 artiklan, jossa kielletään syrjintä,
 - ottaa huomioon vuonna 1977 tehdyn, siirtotyöläisten oikeudellista asemaa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon vuonna 1969 tehdyn, au pair -asemassa olevia henkilöitä koskevan eurooppalaisen sopimuksen,
 - ottaa huomioon vuonna 2004 laaditun kotityöntekijöitä koskevan eurooppalaisen perusoikeuskirjan suosituksen nro 1663,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan ja 110 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että kriisi on vienyt miljoonia työpaikkoja ja lisännyt työpaikkojen epävarmuutta ja köyhyyttä; ottaa huomioon, että 17 prosenttia EU:n asukkaista on köyhyysvaarassa; ottaa huomioon, että EU:n asukkaiden joukossa on 23 miljoonaa työtöntä,
- B. ottaa huomioon, että suuri osa kotityöstä tehdään eräissä jäsenvaltioissa epävirallisessa taloudessa, epävarmoissa työoloissa ja/tai pimeästi,
- C. toteaa, että kotityö muodostaa teollistuneissa maissa 5–9 prosenttia kaikesta työllisyydestä; toteaa, että suurin osa tämän alan työntekijöistä on naisia; toteaa, että kyseinen työ on useimmiten aliarvostettua, alipalkattua ja epävirallista ja että kotityöntekijöiden haavoittuvuus tuo usein mukanaan syrjivää, epätasa-arvoista, epäoikeudenmukaista ja huonoa kohtelua,
- D. ottaa huomioon, että naispuoliset siirtotyöläiset, jotka ottavat vastaan vähäistä ammattitaitoa vaativia tilapäistöitä työmarkkinoiden laitamilla tai kodinhoitotöitä, saattavat joutua moninkertaisen syrjinnän kohteeksi, koska he tekevät usein töitä huonoissa ja epäsäännöllisissä oloissa; toteaa, että olisi toteutettava toimia kotityöntekijöiden huonon kohtelun ja palkan epäsäännöllisen maksamisen sekä väkivallan tai seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi joutumisen minimoimiseksi; toteaa, että he eivät ole useinkaan perillä oikeuksistaan, heidän mahdollisuuksiaan julkisten palvelujen käyttämiseen on rajoitettu tai heillä on ongelmia niiden saamisessa, he eivät juurikaan osaa paikallista kieltä eikä heillä ole sosiaalisia verkostoja; ottaa huomioon, että kolmannesta maasta peräisin olevia työnantajia palvelevat kotityöntekijät ovat erityisen haavoittuvassa asemassa,
- E. toteaa, että yleissopimuksella pyritään tunnustamaan kotityö oikeudellisesti työksi,

¹ EESC/SOC/372, 26. toukokuuta 2010.

laajentamaan oikeudet koskemaan kaikkia kotityöntekijöitä ja estämään oikeuksien loukkaukset ja väärinkäytökset tarjoamalla oikeudellinen järjestelmä kaikille kotityöntekijöille, ja varmistamaan, että heidän työtään ei tehdä sääntelykehyksen ulkopuolella,

- F. toteaa, että monet kotityöntekijöiden työnantajat eivät ole itse perillä työlainsäädännöstä, sosiaaliturvasta ja heille kuuluvista velvoitteista tai saaneet asianmukaista neuvontaa tai ohjausta niiden suhteen,
- G. toteaa, että au pair -työntekijät muodostavat sellaisten kotityöntekijöiden ryhmän, joita ei usein mielletä vakinaisiksi työntekijöiksi; toteaa useiden raporttien osoittavan, että tämä saattaa johtaa väärinkäytöksiin, kuten au pair -työntekijöiden pakottamiseen tekemään ylimääräisiä työtunteja; toteaa, että au pair -työntekijöitä on suojeltava samalla tavalla kuin muita kotityöntekijöitä,
1. pitää myönteisenä, että ILO on tehnyt aloitteen sellaisen yleissopimuksen hyväksymisestä, jota täydennetään kotityöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevalla suosituksella; kehottaa ILOon kuuluvia EU:n jäsenvaltioita hyväksymään nämä välineet kesäkuussa 2011 pidettävässä ILO:n konferenssissa; kehottaa EU:n jäsenvaltioita ratifioimaan ja panemaan tämän yleissopimuksen ja suosituksen nopeasti täytäntöön;
 2. katsoo, että kotityöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan ILO:n yleissopimuksen hyväksyminen, ratifiointi ja täytäntöön paneminen saattavat vähentää köyhien työntekijöiden määrää;
 3. katsoo, että tällaisen yleissopimuksen hyväksyminen, ratifiointi ja täytäntöön paneminen palvelisivat yhden haavoittuvimmassa asemassa olevan työntekijäryhmän tarpeita;
 4. katsoo, että tällaisen yleissopimuksen hyväksyminen, ratifiointi ja täytäntöön paneminen kohentaisivat useiden työmarkkinoilla kotitöitä tekevien naisten asemaa, sillä heille taattaisiin ihmisarvoiset työolot, ja lisäksi se voimistaisi heidän sosiaalista osallisuuttaan;
 5. antaa täyden tukensa yleissopimuksen ja suosituksen luonnostekstissä kannatetulle oikeuksiin perustuvalla lähestymistavalla työllisyyteen; myöntää, että keskiössä on ihmisarvoisten työolojen luominen kotityöntekijöille, ja kannattaa yleissopimuksessa olevaa kotityöntekijän määritelmää; pitää myönteisenä, että yleissopimuksessa ilmoitetaan selvästi, että jokaisella määritelmän piiriin kuuluvalla työntekijällä on oikeus perustyönormien mukaiseen kohteluun, sosiaaliturvaan, syrjimättömyyteen ja yhdenvertaiseen kohteluun hakiessaan töitä tai ollessaan töissä, suojeluun työnvälitysyriyten väärinkäytöksiltä, koulutukseen ja urakehitykseen, terveyden ja turvallisuuden suojelemiseen, äitiyden suojelemiseen ja työ-/lepoaikoja koskeviin määräyksiin, väärinkäytöksiltä ja ahdistelulta suojelemiseen, yhdistymisvapauteen ja edustamisoikeuteen sekä oikeus työehtosopimusneuvotteluihin, työtaistelutoimiin ja elinikäiseen oppimiseen; kannattaa sitä, että yleissopimuksessa edellytetään työntekijöiden vähimmäisikää sekä sukupuolesta ja etnisestä alkuperästä johtuvien palkkaerojen poistamista;
 6. vaatii helposti saatavilla olevien, kohtuuhintaisten ja laadukkaiden päivähoito- ja vanhustenhoitopalvelujen laajempaa tarjontaa, millä voidaan osaltaan varmistaa, että

työntekijät eivät joudu hoitamaan näitä tehtäviä epävirallisesti; painottaa lisäksi tarvetta varmistaa, että epävarmoista kodinhoitotyöpaikoista tehdään mahdollisuuksien mukaan ihmisarvoisia, hyvin palkattuja ja kestäviä työpaikkoja;

7. vaatii kehittämään kampanjan, jolla epävarmat työpaikat muunnetaan vaiheittain vakinaisiksi työpaikoiksi; edellyttää sellaisen ohjelman hyväksymistä, jolla työntekijöitä valistetaan epävarmojen työsuhteiden vaikutuksista, mukaan luettuina vaikutukset työturvallisuuteen ja -terveyteen;
8. uskoo, että tiettyjen alueiden tai jäsenvaltioiden parhaiden käytänteiden, kuten mallisopimusten, käyttäminen voisi tarjota kestävämmän työllistymismuodon perheen kodeissa työskenteleville kotityöntekijöille;
9. uskoo, että yleissopimuksessa olisi keskityttävä tuottavien, antoisien ja laadukkaiden työpaikkojen edistämiseen ja sellaisten työvoimaa koskevien määräysten kehittämiseen, joilla suojellaan tehokkaasti kotityöntekijöiden oikeuksia, taataan heille yhdenvertainen kohtelu, tarjotaan heille mahdollisimman hyvä suojelu ja turvataan heidän ihmisarvonsa;
10. toteaa, että muiden kuin vakimuotoisten sopimusten tai epätyypillisten sopimusten osuuden lisääntymisessä on havaittavissa selvästi vahva sukupuolinen ja sukupolvien välinen ulottuvuus ja että tämä olisi otettava huomioon yleissopimuksessa ja suosituksessa;
11. korostaa, että korkeasta työttömyydestä ja työmarkkinoiden segmentoitumisesta on selvittävä antamalla kaikille työntekijöille yhtäläiset oikeudet ja panostamalla uusien työpaikkojen luomiseen, ammattitaitoon ja elinikäiseen oppimiseen;
12. korostaa, että pimeän työn torjumista olisi täydennettävä toimilla, joilla luodaan elinkelpoisia ja kestäviä työllistymisvaihtoehtoja ja tuetaan ihmisiä avoimille työmarkkinoille pääsemisessä, mukaan luettuna aito itsenäinen ammatinharjoittaminen;
13. uskoo, että yleissopimukseen olisi sisällytettävä periaatteita, joiden mukaan kaikkien ihmisten, mukaan luettuina heikoimmat ja epäsuotuisimmassa asemassa olevat ihmiset, on päästävä tehokkaasti virallisille työmarkkinoille ja heillä on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet;
14. kehottaa jäsenvaltioita ratifioimaan yleissopimuksen siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksien suojelusta, jonka Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous hyväksyi 18. joulukuuta 1990¹;
15. katsoo, että on syytä paneutua pimeän työn ongelmaan; toteaa, että epävirallisuus ja pimeä työ ovat tyypillisiä kotityön piirteitä, että monet siirtotyöläiset tekevät työtä tällä alalla ja että heidän oikeuksiaan loukataan usein; katsoo lisäksi, että myös epävarmoja työsuhteita on yleisesti ottaen torjuttava pitäen mielessä, että ongelma koskettaa etenkin siirtotyöläisiä ja heikentää heidän jo entuudestaan haavoittuvaa tilannettaan;
16. katsoo, että on mahdollisesti hyväksyttävä lainsäädäntöä, jolla luodaan yhdenvertaisen kohtelun takaavat joustavat ja turvalliset sopimusjärjestelyt; katsoo, että on tärkeää

¹ A/RES/45/158.

tarkastella siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä erityistilannetta;

17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauseelman neuvostolle, komissiolle ja ILOlle.